

Aan Vaste commissie voor landbouw, natuur en voedselkwaliteit
cie.LNV@tweedekamer.nl

Geachte leden van de Tweede Kamer Commissie van LNV,

Maandag 2 november gaat uw Algemeen Overleg weer over gewasbescherming. Meten=Weten heeft diverse malen aandacht gevraagd voor de zorgen van omwonenden van intensieve teelten zoals de lelieteelt en andere bollen- en bloemeteelten.

In deze brief willen wij graag onze belangrijkste argumenten voor u op een rij zetten.

Actualisatie gezondheidsscan:

Ten aanzien van **punt 3 van uw agenda** willen we graag het volgende opmerken.

Een van de conclusies uit [OBO](#) (zie Hoofdstuk 7 Discussion and Conclusions, paragraaf 7.4 Recommendations, onder punt 2 op bladzijde 244) luidt dat de blootstelling aan bestrijdingsmiddelen tussen 0 en 250 meter vanaf het veld min of meer gelijk was en dat deze pas duidelijk ging afnemen op een afstand van meer dan 500 meter vanaf een veld.

Omdat in de Quick-scan / gezondheidsverkenning 4 groepen zijn onderscheiden tussen 0 -50, 50-100, 100-250 en 250 - 500 meter vanaf het veld is er geen verschil in gezondheid als gevolg van verschil in blootstelling aan pesticiden te verwachten. En dus ook geen verschil in gezondheid.

Dat de conclusie hier wordt herhaald, namelijk dat 'Voor de meeste onderzochte aandoeningen geldt dat de gezondheid nabij agrarische percelen beter was dan verder weg.' wekt verwarring omdat al zeker is dat deze conclusie sneuvelt in een 'actualisatie'.

Omdat in de Westerveldse gemeenteraad sommige partijen zich blijven vastklampen aan deze conclusie vragen wij u om de nu al twee keer uitgestelde 'actualisatie' van de gezondheidsscan nadrukkelijk op uw volgende agenda te zetten en er aandacht aan te besteden zodat de kans groter is dat deze conclusie ook de raadszaal van Westerveld bereikt.

1. Volksgezondheid

De Gezondheidsraad vindt "de conclusie gerechtvaardigd dat blootstelling aan chemische gewasbeschermingsmiddelen een risico voor de gezondheid vormt, al is niet duidelijk hoe groot het risico in de huidige Nederlandse landbouwpraktijk is."

De minister van LNV heeft als ambitie uitgesproken om in 2030 te komen tot 'circulaire landbouw'. Het 'Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie gewasbescherming 2030', grotendeels geschreven door de sector betrokken bij bestrijdingsmiddelen, heeft de krachtig onderbouwde adviezen van de Raad voor de Leefomgeving en infrastructuur en de Gezondheidsraad vrijwel genegeerd. De ambities van de minister zijn minimaal en eisen aan de sector boterzacht.

Buitenlands epidemiologisch onderzoek toont aan dat er op z'n minst veel wetenschappelijke twijfel is over de effecten van blootstelling aan bestrijdingsmiddelen. Bij langdurige blootstelling aan lage doses zijn verbanden aangetoond met vele ziekten. Volgens recent Frans onderzoek worden onder meer menselijke mitochondriën aangetast. Hier zou veel meer onderzoek naar gedaan moeten worden. Bij wetenschappelijke twijfel zou het voorzorgsprincipe moeten gelden.

Wij verzoeken de Tweede kamer om meer onafhankelijk onderzoek te laten verrichten naar de effecten van (chronische) blootstelling aan pesticiden voor omwonenden.

2. Europese wetgeving

De wettelijke basis voor het gebruik van pesticiden in Europa wordt gevormd door de Richtlijn nr. 2009/128/EG van 21 oktober 2009 “tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden”. Aan de basisdoelstellingen van deze Richtlijn wordt in Nederland in onvoldoende mate voldaan. Belangrijkste punten zijn: het voorzorg-principe, openheid en transparantie en een minimaal gebruik of zelfs verbod van pesticiden op kwetsbare plaatsen.

Het voorzorgprincipe wordt in de toelating niet op de juiste wijze toegepast. Het zou moeten zijn ‘bij twijfel niet inhalen’ en niet dat inhalen is toegestaan zolang er niet is bewezen dat het gevaarlijk is. Bovendien, wanneer essentiële kennis ontbreekt over stoffen of combinaties van stoffen moeten deze worden behandeld als “substances of very high concern” SVHC (Europese Commissie 2018).

Wij verzoeken de Tweede Kamer om aan politiek onafhankelijke juristen de opdracht te geven het nationaal beleid bij de toepassing van pesticiden te toetsen aan de Europese wetgeving. Het is ons bekend dat aan de Universiteit van Tilburg reeds onderzoeken plaatsvinden.

3. Hiaten in toelatingsbeleid

Om deze brief niet te lang te maken verwijzen wij naar recente krantenberichten over het onderzoek van prof. dr. Violette Geissen (projectleider van Sprint), [zie deze link](#), prof. dr. Ing. Martine Vijver, [zie deze link](#), en Anne de Vries (promovendus Universiteit Tilburg), [zie deze link](#). In deze interviews komen meerdere hiaten t.a.v. respectievelijk onderzoek en procedures bij de toelating aan de orde.

Verder merken wij het volgende op:

- Het toelatingsbeleid zoals gehanteerd door EFSA en Ctgb is te beperkt en laat ruimte voor toepassingen die wetenschappelijk gezien ontoelaatbaar zijn. De methoden baseren zich op onderzoeken die door de fabrikant worden aangeleverd. Deze onderzoeken dienen met een gezonde dosis wantrouwen te worden beoordeeld en mogen nimmer de enige basis vormen voor een toelatingsprocedure. Onafhankelijke wetenschappelijke instituten moeten de onderzoeken verifiëren.
- De eisen die aan de onderzoeken worden gesteld zijn te beperkt. Risico's voor organismen die buiten de protocollen vallen worden niet beoordeeld. De échte processen en risico's van pesticidecocktails in het veld zijn er niet in meegenomen. De ecologische complexiteit van de natuur blijft op deze wijze geheel buiten beschouwing.
- Het Ctgb baseert zich op uitgangspunten, modellen en een mandaat die niet reëel zijn. Het Ctgb onderzoekt bijvoorbeeld de milieubelasting van een stof tot 3 meter vanaf een bespoten akker en neemt de onderzoeksresultaten van het OBO-verspreidingsonderzoek niet mee. Het Ctgb ziet de bescherming van de grutto en de ijsbeer niet als haar taak, zo werd ons verteld. Dat is een buitengewoon beperkte en gevaarlijke taakopdracht in een wereld waar de biodiversiteit achteruit holt.
- Het Ctgb schernt voortdurend met termen als ‘het voldoet aan de norm’ zonder aan te geven welke norm en of er wel normen bestaan voor de geconstateerde verspreidingen in particuliere tuinen en natuurgebieden. Onze norm hiervoor is nul. Die van het Ctgb kennelijk niet, maar ze geven hierover geen openheid. Er bestaan geen normen voor in het veld aangetroffen cocktails van bestrijdingsmiddelen en hun effecten op de gezondheid van mensen, dieren, planten en milieu.

Wij verzoeken de leden van de Tweede Kamer de organisatie en methodiek van het Ctgb te herijken en op te frissen en meer onafhankelijk wetenschappelijk toezicht in te stellen.

4. Habitatrichtlijn

Recent zijn door M=W in samenwerking met Natuurmonumenten in Natura 2000-gebieden diverse pesticiden aangetroffen, waaronder vele uit vroeger en huidig gebruik in de landbouw. De onder 2 genoemde Richtlijn nr. 2009/128/EG noemt de Natura 2000-gebieden zeer expliciet als kwetsbare plaatsen waar een strikte bescherming geldt. De praktijk in Nederland is dat het bevoegd gezag zich onttrekt aan haar verantwoordelijkheid om de Natura 2000-gebieden voldoende te beschermen tegen pesticiden.

- **Erken dat de huidige drift-reducerende maatregelen geen enkel effect hebben op pesticiden die gemakkelijk verdampen.**
- **Verbied pesticiden die een zodanige dampwerking hebben dat het onmogelijk is om de verspreiding te beperken tot 3 meter van de akkerrand.**
- **Voor de overige pesticiden dient met een individuele passende beoordeling te worden vastgesteld of voor het gebruik in de nabijheid van Natura 2000-gebieden een vergunning Wnb kan worden verstrekt.**

5. Integrale aanpak

M=W vraagt nogmaals uw aandacht voor haar verzoek om de stapeling van vermist met stikstof, verdroging en vergiftiging van onze Natura 2000-gebieden niet als separate problemen te zien. Bestuurlijk is het probleem dat deze en vorige regeringen onvoldoende aandacht hadden voor de verplichtingen die voortvloeien uit de Europese wetgeving. De onvoldoende aandacht of onwil om de stikstofuitstoot te beperken leidt reeds tot grote maatschappelijke problemen. Wij signaleren een bestuurlijke herhaling hiervan voor verdroging en pesticiden.

M=W doet een dringende oproep aan de Tweede Kamer er zorg voor te dragen dat de Europese richtlijnen die betrekkingen hebben op de bescherming van ons woon- en leefmilieu en natuur nauwgezet worden nageleefd.

6. Ruimtelijke ordening

Het advies van Koeman over spuitvrije zones geeft juridische handvatten en openingen die de overheid heeft om haar burgers en natuur te beschermen vanuit Ruimtelijke Ordening en de Wet milieubeheer. Dit advies is, zo vermoeden wij, in een onderste la op het ministerie van LNV terechtgekomen. Uit alle juridische adviezen is ons duidelijk geworden dat er weliswaar geen generieke, maar wel specifieke ruimtelijke maatregelen mogelijk zijn om omwonenden te beschermen.

M=W vraagt de overheid om d.m.v. specifieke dan wel generieke ruimtelijke maatregelen omwonenden en natuur te beschermen tegen blootstelling aan pesticiden.

Tot slot:

Tot nog toe zijn de zorgen van de burgers van Westerveld niet voldoende serieus genomen. Alle onderzoeken van M=W zijn door de overheid en instanties als Ctgb, de pesticiden-industrie en boerenbelangenorganisaties gebagatelliseerd en/of geridiculiseerd.

Wij staan echter niet alleen:

- In februari 2020 concludeert de Europese Rekenkamer in een vernietigend rapport dat Nederland schromelijk tekortschiet in het verminderen van de risico's van het gebruik van pesticiden, [zie deze link](#).
- De Rli stelt (maart 2020) in een advies dat de overheid te weinig grip heeft op gevaarlijke stoffen, waaronder pesticiden, [zie deze link](#). De Rli roept kritische burgers op zich te roeren, want juist burgers kunnen met hun activisme een belangrijke aanjager zijn van een veilige en gezonde leefomgeving.
- Steeds meer wetenschappers weten ons te vinden en werken met ons samen.

Onze wensen / Actiepunten voor de overheid

- a. De wet- en regelgeving t.a.v. driftreductie heeft geen enkele vat op vluchtige stoffen die zich derhalve oncontroleerbaar verspreiden. Verbied daarom deze stoffen.
- b. Leg de verplichting op van een passende beoordeling in de nabijheid van Natura2000 gebieden.
- c. Laat meer onderzoek doen naar de effecten van pesticiden op de volksgezondheid, biodiversiteit en natuur.
- d. Geïntegreerde gewasbescherming is de norm. 'Kalender-spuiten' is verboden. Handhaaf.
- e. Koppel subsidie aan juiste naleving van toepassing van pesticiden.
- f. Er wordt 2x meer pesticiden gekocht / gebruikt dan gemeld bij RVO. Zie deze [link](#). Zorg voor juiste CBS-gegevens over pesticidegebruik.
- g. Eis betere naleving Europese richtlijnen.
- h. Faciliteer meer en betere handhaving.
- i. Haal het Ctgb uit haar ivoren toren, moderniseer dit instituut, maak het transparanter en toegankelijk voor onafhankelijk onderzoek.
- j. Maak de scope van het Ctgb-onderzoek naar effecten van pesticiden breder dan de nu gehanteerde 3 meter naast de akker, dan alleen de effecten van één pesticide op die ene soort gedurende korte tijd. Test op ecosysteem-niveau! [Zie deze link](#) naar onderzoek Martina Vijver.
- k. Vraag het Ctgb een antwoord te formuleren op het door EFSA als juist erkende onderzoek van dr. ir Henk Tennekes, [zie deze link](#). Welke invloed heeft deze kennis op de toelating?;
- l. Trek alles (het advies van Koeman) uit de kast om spuitvrije zones mogelijk te maken tussen woningen en giftige teelten.

Vriendelijke groet,

Henk Baptist, Alok van Loon-Smit, Dick van Dijk en Martje Verf

namens 573 leden van Meten=Weten Westerveld